

**beoordelings
kader basis
infrastructuur
2021-2024**

**RAAD
VOOR
CULTUUR**

	Inleiding	3
1.	Planning en proces	4
	Stroomschema beoordelingskader	7
2.	Beoordelingscommissies	9
3.	Beoordelingswijze	10
4.	Beoordeling	11
5.	Subsidieoordeel, nieuwe aanvragers en afwegingen tussen aanvragers	18
6.	Bronnen	21

Inleiding

Komend voorjaar brengt de Raad voor Cultuur zijn advies uit over de subsidieaanvragen van culturele instellingen voor de Basisinfrastructuur 2021-2024 (BIS). De instellingen kunnen tot uiterlijk 31 januari 2020 17.00 uur een subsidieaanvraag indienen bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Voor de regionale musea geldt dat de aanvragen uiterlijk 28 februari om 17.00 uur ingediend moeten zijn. De raad beoordeelt deze aanvragen en zal op 4 juni 2020 de minister adviseren welke instellingen deel uitmaken van de BIS.

In deze publicatie zet de raad uiteen op welke wijze hij de subsidieadviezen zal voorbereiden en uitbrengen. Eerst schetsen we de planning en het proces waarmee de raad tot zijn advisering komt. Vervolgens gaan we in op *expert review* en de rol van de raad en zijn commissies bij de beoordeling van de subsidieaanvragen. In paragraaf 3 gaan we nader in op de beoordelingswijze. In de volgende paragrafen beschrijven we hoe de raad invulling geeft aan de beoordeling van de criteria uit de subsidieregeling en het toetsen van de codes (paragraaf 4), de wijze waarop het subsidieoordeel tot stand komt en de manier waarop we omgaan met aanvragen voor een beperkt aantal plekken (paragraaf 5). In paragraaf 6 noemen we bronnen die de raad zal gebruiken bij de advisering.

1. Planning en proces

Raad voor Cultuur

De Raad voor Cultuur is het onafhankelijke adviesorgaan van de regering dat de wettelijke taak heeft om één keer per vier jaar de aanvragen te beoordelen van culturele instellingen die in aanmerking willen komen voor een rijkssubsidie in het kader van de Basisinfrastructuur. De raad, bestaande uit acht leden, is verantwoordelijk voor de inhoud van deze subsidieadviezen. Raadsleden die op een of andere manier betrokken zijn bij een aanvragende instelling, worden uitgesloten van de beoordeling van de categorie instellingen waarvan de desbetreffende instelling deel uitmaakt.

Overzicht aanvraag- en beoordelingsprocedure

De instellingen dienen hun subsidieaanvragen in bij het ministerie van OCW. Het ministerie heeft hiervoor een aanvraagmodule opgesteld. Hierin worden kwalitatieve en kwantitatieve gegevens opgevraagd, evenals een activiteitenplan en een beschrijving van de toepassing van de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie. Om de beoordeling hiervan optimaal te kunnen uitvoeren, is de raad erbij gebaat als aanvragende instellingen hun teksten zo nauw mogelijk laten aansluiten bij het Beoordelingskader Basisinfrastructuur 2021-2024.

OCW toetst of de aanvragen tijdig, volledig en correct zijn ingediend voordat de minister de aanvragen ter advisering aan de raad voorlegt. Aanvragen die te laat worden ingediend, neemt het ministerie niet in behandeling. Als een aanvraag niet volledig is, dan verzoekt het ministerie de instellingen de noodzakelijke aanvullingen te geven. Als de instelling de genoemde codes niet onderschrijft, dan wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.

De raad gebruikt voor zijn advisering over de subsidieaanvragen commissies die zijn samengesteld uit deskundigen (zie voor een nadere toelichting paragraaf 3). Deze commissies starten vanuit een gemeenschappelijk referentiekader, dat wordt gevormd door de uitgangspunten van de minister en de bijbehorende subsidieregeling, de sectoradviezen die de raad heeft uitgebracht, het stelseladvies Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur en de drie codes.

Vanuit dat kader werken de commissies systematisch toe naar een oordeel over de aanvragen. Eerst vindt er een individuele beoordelingsronde plaats: onafhankelijk van elkaar beoordelen de commissieleden de subsidieaanvraag en het functioneren van de instelling. Deze stap draagt eraan bij dat 'groepsdenken' wordt vermeden en dat vooraf de indrukken en argumenten van individuele commissieleden goed in beeld kunnen worden gebracht. Vervolgens komt de commissie één of meerdere keren bijeen om tot een gezamenlijk oordeel te komen. Op basis van de beraadslagingen stelt de secretaris een tekst op waarin het oordeel wordt gegeven en beargumenteerd. Dit is het 'preadvies'.

Er zijn categorieën in de regeling waarin naar verwachting meer instellingen een aanvraag zullen indienen dan het aantal beschikbare plekken. Ook moet er in een aantal categorieën over de hoogte van het subsidiebedrag worden geadviseerd.

Als dit aan de orde is, maken de commissies ook de keuze tussen deze aanvragers en doen zij in het preadvies een voorstel voor de hoogte van het subsidiebedrag.

Alle preadviezen worden juridisch getoetst en vervolgens aan de raad voorgelegd. De raad toetst de preadviezen aan de hand van de volgende vragen:

- Zijn de preadviezen in lijn met de regeling en het door de raad gestelde beoordelingskader?
- Zijn alle criteria voldoende behandeld?
- Zijn de preadviezen goed gemotiveerd?
- Zijn de preadviezen consistent ten opzichte van elkaar en duidelijk en aanvaardbaar geformuleerd?
- Gaat de raad akkoord met het voorgestelde subsidiebedrag? (Indien relevant)

Als er binnen een categorie instellingen een keuze moet worden gemaakt tussen instellingen, dan zal de raad aan de hand van deze vragen ook de afweging tussen die instellingen en de verdeling van het beschikbare subsidiebedrag voor die categorie instellingen toetsen.

Als de raad bij een preadvies nog geen positief antwoord krijgt op alle bovenstaande vragen, dan geeft hij de commissie aanwijzingen voor veranderingen. Uiteindelijk maakt de raad de integrale afweging en stelt de preadviezen vast; hij is verantwoordelijk voor de definitieve adviezen. De raad overhandigt alle subsidieadviezen op 4 juni 2020 aan de minister en maakt tegelijkertijd de adviezen openbaar op cultuur.nl.

Aanvragende instellingen krijgen na de openbaarmaking gelegenheid om te wijzen op feitelijke onjuistheden in het advies. Instellingen kunnen deze reactie binnen de daarvoor gestelde termijn naar het ministerie van OCW sturen. De minister verzoekt de Raad voor Cultuur vervolgens om na te gaan of deze feitelijke onjuistheden aanleiding zijn om het oordeel aan te passen. In de zomer van 2020 zal de raad een aanvullend advies uitbrengen, waarin hij de reacties van de instellingen verwerkt. Uiterlijk op Prinsjesdag, 15 september 2020, maakt de minister de subsidiebeschikkingen voor de BIS 2021-2024 bekend.

Gesprek met aanvragers

Instellingen die deel uitmaken van de Basisinfrastructuur 2017-2020 worden structureel gemonitord door de raad (hij volgt de activiteiten van deze instellingen). Daarnaast heeft een delegatie van de raad in 2018 een monitoringsgesprek met de huidige BIS-instellingen gevoerd.

De raad biedt instellingen die geen deel uitmaken van de huidige BIS en een subsidieaanvraag voor de komende periode gaan indienen, de gelegenheid om een kennismakingsgesprek te voeren.

Dat gesprek vindt plaats vóór 1 februari 2020; de uiterste inleverdatum voor de subsidieaanvragen is 31 januari 2020 17.00 uur (voor de regionale musea is de uiterste inleverdatum 28 februari 17.00 uur). Het gesprek maakt geen onderdeel uit van de formele beoordelingsprocedure. De betrokken instellingen wordt gevraagd om hierover vóór 2 december 2019 contact op te nemen met het secretariaat van de Raad voor Cultuur, kennismaking@cultuur.nl.

Planning

2019

2 december Start aanvraag BIS 2021-2024

2020

31 januari Uiterste inleverdatum voor aanvraag
BIS 2021-2024

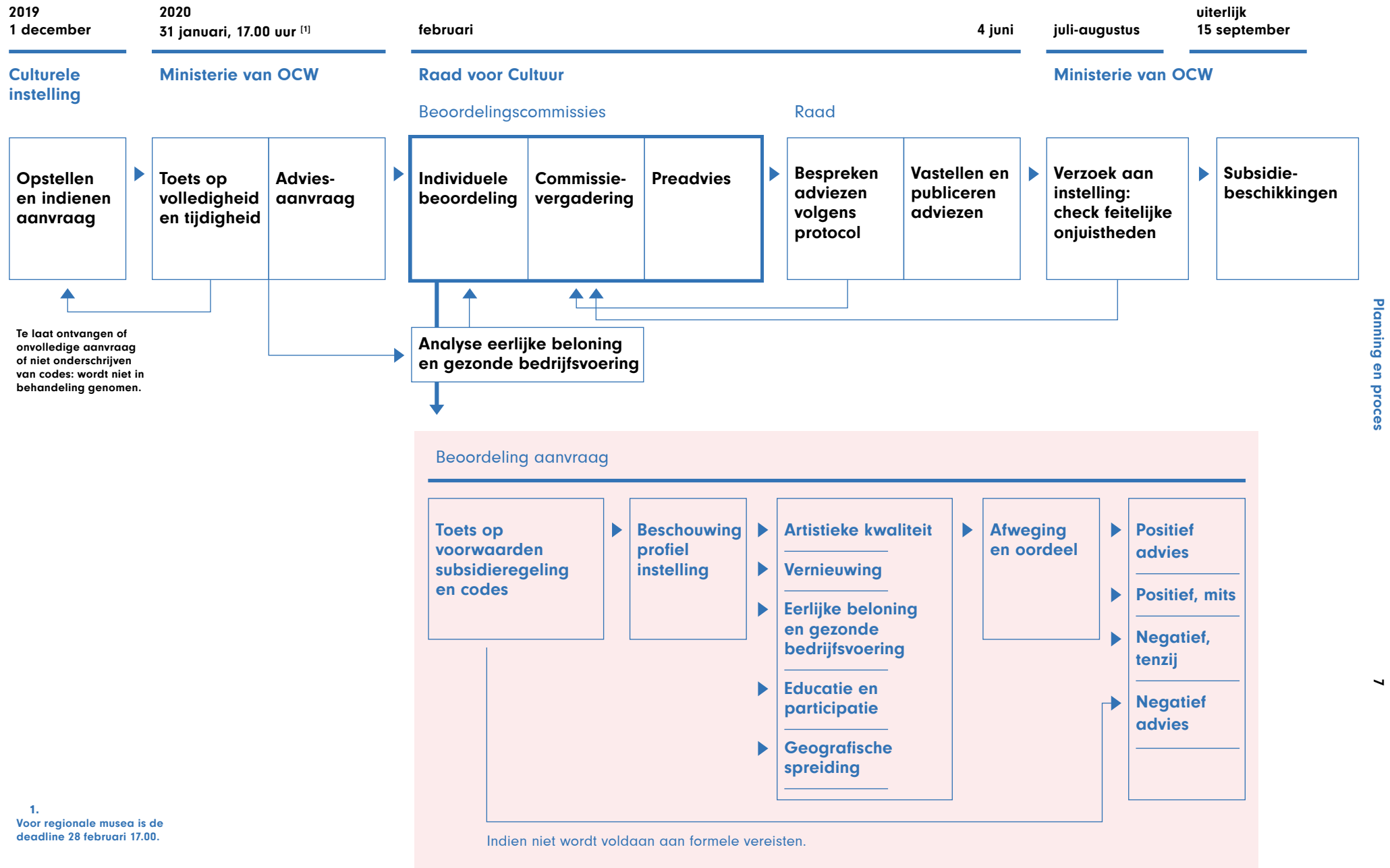
28 februari Uiterste inleverdatum voor aanvraag
regionale musea BIS 2021-2024

4 juni Publicatie subsidieadviezen

juli - augustus Publicatie aanvullende subsidieadviezen
met reacties van instellingen

Uiterlijk
15 september Prinsjesdag: bekendmaking
subsidiebeschikkingen BIS 2021-2024

BIS 2021-2024 aanvragen en beoordelen

1. Voor regionale musea is de deadline 28 februari 17.00.

2. Beoordelingscommissies

De beoordeling door de Raad voor Cultuur vindt plaats op basis van *expert review*: de personen die een oordeel geven over cultuurinstellingen zijn deskundig op het gebied van de artistieke en culturele stand van zaken binnen de desbetreffende sector. Zij zijn niet per se werkzaam in de sector zelf; het gaat bijvoorbeeld ook om wetenschappers of personen die werkzaam zijn in het kunstvakonderwijs.

De experts die oordelen over de instellingen nemen zitting in één of meer beoordelingscommissies. Voor elke categorie instellingen richt de raad een commissie in. De raad draagt de leden van deze commissies voor aan de minister; zij benoemt hen.

Bij de huidige beoordelingsronde gaat het om zestien commissies waarin gemiddeld zes deskundigen zitting hebben, plus een secretaris ter ondersteuning. De commissies zijn samengesteld op basis van de benodigde expertise. Er wordt gestreefd naar een evenwichtige vertegenwoordiging uit verschillende bevolkingsgroepen, leeftijdsgroepen, seksen en regio's.

Bij de samenstelling van beoordelingscommissies wordt in eerste instantie geput uit de huidige adviseurs van de raad. Dit zijn vooral personen die de afgelopen jaren betrokken zijn geweest bij de monitoring van de instellingen. Als de benodigde expertise niet aanwezig is bij de raad, dan worden er extra adviseurs geworven. Voor expertise op het gebied van specifieke onderwerpen, zoals educatie, participatie en maatschappelijke activiteiten, kan de commissie een beroep doen op andere vaste adviseurs van de raad.

De raad publiceert op 1 februari 2020 de samenstelling van de beoordelingscommissies.

Belangenverstrengeling

De raad ziet erop toe dat commissieleden geen belang hebben bij de adviezen waarbij zij betrokken zijn. De criteria voor de beoordeling van hun onafhankelijkheid zijn vastgelegd in de 'Richtlijn belangenverstrengeling'. Deze richtlijn is te raadplegen op cultuur.nl.

3. Beoordelingswijze

De raad beoordeelt de instellingen door middel van expert review – de gangbare manier in de wereld van cultuur en wetenschap. De deskundigen komen in een gemeenschappelijk gesprek tot een oordeel over de subsidieaanvraag en het functioneren van de instelling.

Hoewel sommige aspecten van de beoordeling kwantificeerbaar zijn, maakt de raad van deze beoordelingswijze geen rekensom van kwantitatief vast te stellen criteria. De raad staat een beoordelingswijze voor waarbij de commissie een intersubjectief oordeel geeft: het oordeel is daarbij gebaseerd op een gezamenlijke inschatting van de leden van de commissie, op basis van hun kennis en ervaring.

Beoordelingscriteria worden tegen elkaar afgewogen en getoetst tegen de achtergrond van het profiel dat de instelling heeft gekozen. De zwaarte van de verschillende criteria kan dan – binnen de kaders van de subsidieregeling – per aanvrager verschillen. De raad hecht aan een helder beoordelingskader, een transparant beoordelingsproces en een consistente en overtuigende argumentatie.

De subsidieaanvraag bestaat uit het activiteitenplan en een begroting/prestatie-overzicht. In de subsidieaanvraag schrijft de instelling welke activiteiten zij in de periode 2021-2024 wil ontwikkelen, welke prestaties zij wil behalen en hoe zij deze gaat realiseren. In de aanvraagmodule die het ministerie heeft opgesteld, is beschreven aan welke eisen het activiteitenplan moet voldoen.

Het beoordelingskader van de raad is aanvullend hierop en biedt de instellingen een handreiking voor de informatie die zij in hun aanvraag kunnen geven.

Om de realiteitswaarde van de plannen te kunnen beoordelen, is het van belang daaraan zoveel mogelijk duidelijk toetsbare doelstellingen te verbinden.

De raad vindt het belangrijk om in het subsidieoordeel ook de activiteiten van de instelling over de afgelopen periode te betrekken. De prestaties uit het verleden zijn immers een belangrijke indicator voor de kwaliteit en het realiteitsgehalte van de toekomstplannen.

In het subsidieadvies over de huidige BIS-instellingen wijdt de raad bij de afzonderlijke criteria eerst een passage aan het functioneren van de instelling in de afgelopen periode. Bij de beoordeling daarvan wordt een beroep gedaan op de expertise van de commissieleden. Daarbij betreft de commissie verslagen van de monitoringsactiviteiten van de raad en de jaarverantwoordingen van 2017 en 2018. De jaarverantwoording van 2019 moet uiterlijk 1 april 2020 bij OCW worden ingeleverd. De raad kan deze daarom slechts marginaal toetsen. Een compleet overzicht van de documenten die de raad gebruikt bij de beoordeling is te vinden in paragraaf 6.

Een dergelijke opbouw van de adviestekst, met een deel dat terugkijkt en een deel dat vooruitkijkt, laat zien op welke wijze het uiteindelijke oordeel over de instelling is gebaseerd op het functioneren in het verleden en de plannen voor de toekomst.

Nieuwe aanvragers

Niet alle instellingen die een subsidieaanvraag indienen, maken momenteel deel uit van de BIS. Deze nieuwe aanvragers kunnen zowel in aanmerking komen voor subsidie in een van de bestaande categorieën als voor een nieuwe categorie

instellingen (zie ook paragraaf 5). Veel van deze instellingen ontvangen op dit moment een subsidie van een van de zes rijkscultuurfondsen.^[1] Bij de beoordeling van deze instellingen zal de raad dossiers betrekken die het subsidiërende fonds hierover heeft opgebouwd, zoals jaarverslagen en verslagen van activiteitenbezoek. Voordat een fonds de inhoud van een dossier met de raad deelt, zal het hiervoor eerst toestemming vragen aan de desbetreffende instelling.

Ook instellingen die in de huidige subsidieperiode niet meerjarig worden gesubsidieerd door een van de rijkscultuurfondsen, komen in aanmerking voor subsidie in het kader van de BIS. Ze moeten dan vanzelfsprekend wel voldoen aan de voorwaarden uit de subsidieregeling. De raad zal voor de beoordeling van deze instellingen alleen gebruikmaken van de documenten die de instelling op grond van het aanvraagformulier van OCW heeft moeten aanleveren.

1
Dit zijn Fonds Podiumkunsten, Mondriaan Fonds, Nederlands Letterenfonds, Nederlands Filmfonds, Fonds Cultuurparticipatie en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

4. Beoordeling

De minister noemt in haar ‘Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024’ en bijbehorende subsidieregeling de volgende criteria voor de beoordeling van de aanvragen:

- A. Artistieke kwaliteit
- B. Vernieuwing
- C. Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering
- D. Bevordering van educatie en participatie
- E. Geografische spreiding.

Deze criteria vormen de basis voor de beoordeling van de subsidieaanvragen; de instellingsadviezen zullen ook opgebouwd zijn langs de lijn van deze criteria. Bij ieder criterium zal de raad (voor zover mogelijk) zowel een oordeel geven over de resultaten die de instelling de afgelopen jaren heeft bereikt als over de ambities en realiteitswaarde van haar plannen voor de komende jaren.

Noodzakelijke voorwaarden voor aanvragers

De subsidieregeling schrijft verder voor dat iedere aanvrager moet voldoen aan een aantal noodzakelijke voorwaarden:

- De formele voorwaarden die de subsidieregeling stelt
- Een verklaring dat de aanvrager de Fair Practice Code, de Code Diversiteit & Inclusie en de Governance Code Cultuur onderschrijft.

Voordat de raad de subsidieaanvraag inhoudelijk beoordeelt, toetst hij de aanvragen eerst op deze noodzakelijke voorwaarden.

Om vervolgens tot een transparante en consequente, inhoudelijke beoordeling van de subsidieaanvragen te komen, vult de raad het beoordelingskader op een aantal aspecten nader in. We beschrijven hieronder per criterium op welke wijze hij dat doet. Dit wil niet zeggen dat dit een uitputtende beschrijving is van de aspecten die bepalend zijn voor het oordeel per criterium. Er moet immers ruimte zijn voor de eigen ambities van de aanvrager en voor innovatie. Bovendien wil de raad voorkomen dat de aanvragers naar het beoordelingskader toeschrijven.

Beschouwing op missie, visie en profiel

Voorafgaand aan de beoordeling van de criteria zal de raad eerst kennisnemen van de missie, visie en het profiel van de instelling. In de missie, visie en het profiel die een aanvrager formuleert, kan hij – binnen de grenzen van de subsidieregeling – zijn keuzes maken over discipline(s) en genre(s) waarin hij zich specialiseert, zijn activiteiten, het te bereiken publiek en samenwerkingsverbanden. Als een instelling bij de start van de komende subsidieperiode wijzigingen in haar profiel doorvoert, neemt de raad daar graag kennis van.

De raad gebruikt de missie, visie en het profiel van de instelling als referentiekader voor de beoordeling van de verschillende criteria. Het is daarom van belang dat de aanvrager hierin uiteenzet hoe hij zich verhoudt tot:

- Het landelijk bestel: hoe positioneert de instelling zich ten opzichte van soortgelijke instellingen en partners in het bestel?
- De stedelijke cultuurregio en/of de (inter)nationale omgeving: hoe positioneert de instelling zich in de eigen regio, nationaal en/of internationaal?
- De uitgangspunten van het cultuurbeleid: hoe wordt omgegaan met beleidsprioriteiten van dit kabinet, zoals verwoord in nota's van de minister? ^[2]

Toepassing van de Fair Practice Code, Code Diversiteit & Inclusie en Governance Code Cultuur

Zoals gezegd moeten aanvragers verklaren dat ze de drie codes onderschrijven. De minister stelt in haar Uitgangspunten cultuurbeleid 2021-2024 en de subsidieregeling dat voor deze codes het principe geldt: pas toe én leg uit, dat wil zeggen dat de aanvragers inzichtelijk moeten maken hoe de kernwaarden dan wel principes die ten grondslag liggen aan de desbetreffende code “in de periode 2021-2024 (stapsgewijs) vertaald worden in concreet beleid”. ^[3] Deze codes raken het functioneren en het beleid van de hele organisatie en kunnen over het algemeen niet bij een specifiek beoordelingscriterium worden ondergebracht. De raad zal daarom in een aparte passage reageren op toepassing van de codes door de aanvrager.

Voor elk van de drie codes verwacht de raad dat de aanvrager beschrijft:

- hoe de desbetreffende code zich verhoudt tot de aard en het profiel van de instelling;
- hoe de instelling invulling geeft aan de desbetreffende code;
- welke stappen de instelling de komende jaren zal zetten, en welke resultaten de instelling in 2024 bereikt wil hebben.

Voor de inhoud van de codes en de toepassing ervan, zie de websites van de codes:

- fairpracticecode.nl
- codedi.nl
- bij.cultuur-ondernemen.nl/governance-code-cultuur

Artistieke / inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Als eerste criterium noemt de minister in de subsidieregeling de artistieke kwaliteit. Nu is de term ‘artistiek’ niet op ieder type instelling van toepassing: bij ondersteunende instellingen bijvoorbeeld gaat het eerder om de ‘inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten.’ Daarom zullen wij spreken over artistieke / inhoudelijke kwaliteit. ^[4]

2
Met name Ministerie van OCW, [Cultuur in een open samenleving](#) en Ministerie van OCW, [Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024](#).

3
Ministerie van OCW, ‘Subsidieregeling 2021-2024’, toelichting, paragraaf 2.4, zie ook paragraaf 3.

4
Ministerie van OCW, ‘Subsidieregeling 2021-2024’, toelichting, paragraaf 2.2.

Dit criterium is een *conditio sine qua non*: als de kernactiviteiten van een instelling niet genoeg artistieke / inhoudelijke kwaliteit bezitten, dan hoort deze niet thuis in de Basisinfrastructuur. Daarbij benadrukt de raad dat de kwaliteit van de kernactiviteiten van nationaal belang moeten zijn: de kwaliteit moet zo hoog zijn dat de instelling in een nationale context meetelt. De subsidieregeling schrijft voor wat die kernactiviteiten zijn: zo heeft een orkest het verzorgen van symfonisch aanbod als primaire taak en een postacademische instelling het verzorgen van een begeleidingsprogramma op het terrein van de beeldende kunst.

Ook wordt aan een aantal categorieën instellingen expliciet de voorwaarde gesteld dat ze activiteiten op het gebied van talentontwikkeling ontplooiën. Bij een aantal categorieën instellingen schrijft de regeling voor dat de activiteiten ook een duidelijke internationale component moeten hebben. Dit behoort allemaal tot de kernactiviteiten van de instellingen in een bepaalde categorie.

Binnen het kader van de regeling kan een BIS-instelling, afhankelijk van en passend bij haar profiel, verschillende accenten leggen bij haar kernactiviteiten. De context kan bepalend zijn voor de artistieke kwaliteit: het vakmanschap krijgt bij symfonieorkesten een andere invulling dan bij een ontwikkelinstelling. Ook kan de ene instelling zich sterk richten op artistieke innovaties, terwijl een andere de ambitie heeft om op een laagdrempelige manier een groot en nieuw publiek te bereiken. Ook zijn er instellingen die niet cultuurproducerend of -presenterend zijn maar hun kernactiviteiten richten op ondersteunende functies voor het veld, zoals bijvoorbeeld onderzoek of digitalisering. Onder het criterium kwaliteit zal de raad aldus de artistieke/inhoudelijke kwaliteit van kernactiviteiten beoordelen binnen het kader van het profiel van de instelling.

Bij de beoordeling van het functioneren en de plannen wordt de artistieke/ inhoudelijke kwaliteit getoetst op grond van de indicatoren ‘vakmanschap’, ‘zeggingskracht’ en ‘oorspronkelijkheid’. Dit zijn begrippen die sinds de jaren tachtig, met enige variatie, gangbaar zijn bij de beoordeling van kwaliteit bij het Rijk, gemeenten en rijkscultuurfondsen. Het zijn ook termen die aansluiten bij een aantal van de genoemde doelstellingen. Voor sommige categorieën instellingen, zoals ondersteunende instellingen, zijn deze indicatoren niet altijd evident. In de onderstaande toelichting hebben we geprobeerd deze begrippen ook voor zulke aanvragers hanteerbaar te maken.

Vakmanschap

Vakmanschap, of vakdeskundigheid, heeft betrekking op de vaardigheid van de makers die bij de instelling betrokken zijn. De activiteiten die rijksgesubsidieerde instellingen produceren of presenteren, moeten een vanzelfsprekende hoogwaardige kwaliteit hebben. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de technische beheersing van instrumenten, spel, regie of choreografie; of uit de wijze waarop een curator, conservator of programmeur een tentoonstelling of festival samenstelt. Bij ondersteunende instellingen heeft het betrekking op de wijze waarop zij zich ten dienste stellen van de relevante sectoren.

Zeggingskracht

Zeggingskracht heeft betrekking op de artistieke impact van de activiteiten op het publiek. Dat wil zeggen dat die activiteiten de bezoeker ook aanspreken. Is de instelling in staat dit publiek te prikkelen, te ontroeren of aan het denken te zetten? Slaagt de instelling erin om datgene wat zij wil uitdrukken of bereiken, ook daadwerkelijk over te dragen op het publiek of (bij bijvoorbeeld ondersteunende instellingen) de gebruikers?

Oorspronkelijkheid

Oorspronkelijkheid houdt verband met de herkenbare (artistieke) signatuur die onlosmakelijk is verbonden met de desbetreffende instelling. In hoeverre zijn de activiteiten van een aanvrager (bijvoorbeeld bij een ondersteunende instelling) onderscheidend ten opzichte van soortgelijke instellingen? Levert een instelling hierdoor een bijzondere of zelfs unieke bijdrage aan het culturele landschap?

Om een optimaal oordeel te kunnen geven over dit criterium is het noodzakelijk dat de aanvrager in zijn activiteitenplan beschrijft hoe hij erin slaagt om de artistieke/ inhoudelijke activiteiten uit te voeren op een kwalitatief hoogstaand niveau en van (inter)nationaal belang.

Vernieuwing

Culturele instellingen kunnen op allerlei manieren inzetten op vernieuwing. In de eerste plaats betreft het artistieke/inhoudelijke vernieuwing. Veel categorieën instellingen in de BIS hebben een opdracht (of zelfs de kerntaak) om aan talentontwikkeling te doen, waarbij het gaat om het begeleiden van nieuwe artistieke talenten. Artistieke vernieuwing kan daarnaast betrekking hebben op de ontwikkeling en verbreding van het genre en op de integratie van verschillende disciplines. Vernieuwing kan ook betrekking hebben op het innoverende karakter van de activiteiten. Wordt bijvoorbeeld op nieuwe manieren gebruikgemaakt van de collectie die de instelling bezit?

Daarnaast wordt van instellingen ook verwacht dat hun publiek of de gebruikers zich vernieuwen, en dat hun personeelsbestand past bij de diverse samenleving van nu. De vernieuwingen die aanvragers realiseren, kunnen zich ook daarop richten. Ten slotte kan vernieuwing zich bijvoorbeeld ook focussen op nieuwe manieren waarmee inkomsten worden geworven, op nieuwe samenwerkingsverbanden waardoor de instelling zich kan innoveren, of op hoe wordt ingespeeld op nieuwe vragen uit de cultuursector en de samenleving.

Om een optimaal oordeel te kunnen geven over dit criterium is het noodzakelijk dat de aanvrager in zijn activiteitenplan beschrijft:

- Op welke vlakken de activiteiten en/of de bedrijfsvoering van de aanvrager bijdragen aan de vernieuwing van de (kunst)discipline, (praktijken in) de sector en/of de maatschappij
- (Indien relevant) Op welke manier de instelling de ontwikkeling van talent en disciplines begeleidt en ondersteunt. Hoe sluiten deze taken aan bij activiteiten op dit gebied van andere instellingen in de sector?

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Eerlijke beloning

Eerlijke beloning is een criterium dat onder de noemer 'fair pay' een onderdeel is van de Fair Practice Code. Deze code moet door de aanvrager onderschreven worden, als hij in aanmerking wil komen voor rijkssubsidie.

Voor een optimale beoordeling van ‘eerlijke beloning’ is het van belang dat de aanvrager in het activiteitenplan uiteenzet wat het beloningsbeleid is en daarbij nader ingaat op:

- De wijze waarop het beloningsbeleid aansluit bij de bestaande afspraken over honorering, zoals de geldende cao, andere collectieve afspraken, collectieve richtlijnen en auteursrecht.
- De rol die de aanvrager speelt in de sociale dialoog (waar afspraken over eerlijke beloning worden gemaakt of herijkt).
- De grondslag voor beloningsvormen (op basis waarvan de beloning wordt vastgelegd in vaste contracten, kortlopende contracten en afspraken met zzp’ers)
- Het beleid over de verhouding tussen het aantal ingezette uren en het aantal gehonoreerde uren.

Gezonde bedrijfsvoering

Een instelling kan alleen voldoen aan de voorwaarde van ‘eerlijke beloning’ als haar bedrijfsvoering gezond is. Aan de hand van het activiteitenplan, de begroting voor de komende periode, de verwachte prestaties en de financiële gegevens uit de huidige subsidieperiode beoordeelt de raad in hoeverre een instelling vanuit financieel, bedrijfsmatig en organisatorisch perspectief in staat is om het activiteitenplan uit te voeren. De beoordeling van de gezonde bedrijfsvoering begint met een oordeel over de stand van zaken in de huidige subsidieperiode, mede aan de hand van financiële indicatoren als solvabiliteit, liquiditeit en weerstandsvermogen. Vervolgens worden de plannen en prognoses voor de komende periode nader beschouwd.

Om de gezonde bedrijfsvoering optimaal te kunnen beoordelen, is het van belang dat de aanvrager aandacht besteedt aan:

- De financiële positie in de periode 2017–2020, in relatie tot de begroting voor de periode 2021–2024
- De financieringsmix en onderliggend verdienmodel, en de onderbouwing daarvan
- Een risicoanalyse bij tegenvallende inkomsten en uitgaven, en maatregelen die dan getroffen kunnen worden.

Een gespecialiseerd bureau zal bovenstaande aspecten op het gebied van eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering analyseren. Op basis daarvan zal de raad een oordeel geven over dit beoordelingscriterium. We zullen deze analyses altijd relateren aan het profiel en de aard van de instelling.

Bevordering van educatie en participatie

Educatie betreft in dit verband het beleid en de activiteiten van een instelling op het gebied van cultuureducatie, zoals schoolgebonden activiteiten. Hierbij kan er onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende onderwijsniveaus: primair en voortgezet onderwijs, maar ook speciaal onderwijs, praktijkonderwijs, beroepsonderwijs en/of hoger onderwijs. Het aanbod en bereik van de educatieve activiteiten moeten in evenwicht zijn met de vraag van de scholen. Daarnaast heeft cultuureducatie ook betrekking op aanvullende activiteiten voor niet-schoolgebonden publiek, zoals nagesprekken en publiekscursussen.

Participatie vat de raad in dit verband breed op: het gaat enerzijds om het bezoek van publiek aan de activiteiten van de culturele instellingen.^[5]

5

De raad volgt hierbij de wijze waarop in de Cultuurindex het begrip participatie wordt gehanteerd. boekman.nl/cultuurindex

We koppelen deze vorm van participatie aan het bereiken van bestaand en nieuw publiek. Nieuw publiek betekent met name een grotere diversiteit van het publiek, zoals die in de Code Diversiteit & Inclusie wordt beschreven. Anderzijds valt onder het begrip participatie ook het actief betrekken van bezoekers bij de activiteiten, zodat het publiek ook zelf aan de activiteit meewerkt (wat weleens met een pleonasme wordt omschreven als ‘actieve participatie’).^[6]

Om dit criterium optimaal te kunnen beoordelen, verwacht de raad dat de aanvrager in zijn aanvraag aandacht besteedt aan:

- De kwaliteit en het bereik van het educatie- en participatieaanbod in relatie tot het profiel van de instelling, evenals de wijze waarop de instelling de activiteiten evalueert
- De wijze waarop de instelling bestaande en nieuwe publieks- en gebruikersgroepen wil bereiken
- De manier waarop publieksstrategieën, publieksdata en marketingmiddelen worden ingezet
- Oriëntatie op andere maatschappelijke domeinen, zoals zorg, welzijn en ruimtelijke ordening.

Geografische spreiding

Geografische spreiding heeft betrekking op de mate waarin het rijksgesubsidieerde cultuuraanbod over het land is gespreid. Dat wordt bepaald door de vestigingsplaats van de instelling of door de mate waarin het aanbod door het land reist.

Voor sommige categorieën instellingen is de geografische spreiding van de vestiging vastgelegd in de subsidieregeling. Dit geldt voor de theater-, dans- en operagezelschappen, orkesten, presentatie-instellingen en regionale musea. Wanneer de raad de aanvraag toetst aan de voorwaarden uit de subsidieregeling, dan zal hij ook nagaan in hoeverre de instelling voldoet aan de eisen op het gebied van de vestigingsplaats.

Aanvragers kunnen ook gevestigd zijn op meer dan één locatie, bijvoorbeeld omdat ze een netwerk vormen van een aantal instellingen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het activiteitenplan. Voor onder andere de ondersteunende instellingen is spreiding op basis van de vestigingsplaats geen toepasbaar criterium: zij hebben nu eenmaal een bepaalde vestigingsplaats, daar valt weinig te kiezen.

De geografische spreiding zal in de beoordeling met name een rol spelen als er gekozen moet worden tussen verschillende instellingen en de regeling daarover geen uitspraken doet. In dat geval zal de raad zo veel mogelijk streven naar een evenwichtige spreiding door het land.

Daarnaast kan geografische spreiding, zoals gezegd, ook betrekking hebben op de mate waarin cultuuraanbod door het land reist. Bij podiumkunsteninstellingen wordt dat gerealiseerd door het organiseren van tournees voor producties; bij musea vindt dat plaats door collectiemobiliteit. Oordelen over deze vormen van geografische spreiding worden betrokken bij andere criteria.

⁶
Zie ook SCP,
[Het culturele leven](#),
p.109.

Stedelijke cultuurregio

Binnen het criterium geografische spreiding zal de raad ook beoordelen in hoeverre de aanvrager zich verbindt met de stedelijke cultuurregio.

Om dit optimaal te kunnen beoordelen, dient de aanvrager in zijn activiteitenplan op de volgende kwesties in te gaan:

- Hoe is de instelling geworteld in de eigen stad en regio?
- Welke samenwerkingen gaat de instelling aan met andere culturele en maatschappelijke organisaties?

De minister heeft de stedelijke cultuurregio's gevraagd om in maart 2020 een reflectie in te dienen op de BIS-aanvragers uit de eigen stedelijke cultuurregio. De raad zal die reflecties meewegen in zijn oordeel over de geografische spreiding van de aanvragende instellingen.

5. Subsidieoordeel, nieuwe aanvragers en afwegingen tussen aanvragers

De raad komt na de afweging van de verschillende criteria tot een oordeel over de subsidieaanvraag. Zoals in paragraaf 3 is aangegeven, kan deze afweging per instelling verschillen; zij is afhankelijk van het profiel van de instelling. Deze afweging wordt in het advies beargumenteerd.

Wat betreft het eindoordeel onderscheidt de raad de volgende varianten:

1. Een aanvrager krijgt een positief advies
2. Een aanvrager krijgt een positief advies maar de raad is nog kritisch over één of enkele aspecten van de subsidieaanvraag ('ja, mits'). Hij adviseert daarom de minister om één of meer voorwaarden aan de subsidietoekenning te verbinden, waaraan de instelling moet voldoen.
3. Een aanvrager krijgt een negatief advies zolang er niet aan bepaalde voorwaarden is voldaan ('nee, tenzij'). Dit komt alleen voor als er één subsidieaanvraag is voor een beschikbare plek. Bij meer aanvragers dan het beschikbare aantal plekken binnen een categorie zal de raad niet zo'n advies geven.
4. Een aanvrager krijgt een negatief advies.

Bij 2 en 3 kunnen de voorwaarden variëren. Van een instelling kan bijvoorbeeld verlangd worden dat zij een aanvullend plan indient. De minister kan besluiten dit aanvullende plan aan de raad voor te leggen, waarna hij opnieuw een oordeel zal vellen over de subsidieaanvraag van de instelling.

Nieuwe categorieën instellingen in de Basisinfrastructuur

In de subsidieregeling voor de Basisinfrastructuur 2021-2024 is er ruimte gecreëerd voor een aantal categorieën instellingen die op dit moment niet in de Basisinfrastructuur zijn vertegenwoordigd.

Het betreft:

- Muziekensembles en koren (*maximaal 7 instellingen*)
- Regionale musea (*maximaal 12 instellingen*)
- Beheer, behoud en ontsluiting sectorcollecties podiumkunsten en vormgeving (*maximaal 1 instelling*)
- Netwerk- of platformfunctie sectorcollecties podiumkunsten (*maximaal 1 instelling*)
- Festival in de letteren (*maximaal 1 instelling*)
- Ondersteunende instellingen in de letteren met als kernactiviteit lettereducatie voor kinderen in het primair onderwijs (*maximaal 1 instelling*)
- Future lab design en technologie (*maximaal 1 instelling*)
- Festival design (*maximaal 1 instelling*)
- Festivals ontwerp, beeldende kunst of cross-over (*maximaal 3 instellingen*)
- Ontwikkelinstellingen^[7] (*maximaal 15 instellingen*)
- Ondersteunende instelling professionalisering en ondernemerschap (*maximaal 1 instelling*)
- Ondersteunende instelling debat en reflectie (*maximaal 1 instelling*)

7

In de huidige BIS is wel de categorie productiehuizen in de podiumkunsten opgenomen, die in de toekomst deel zal uitmaken van de categorie ontwikkelinstellingen.

Daarnaast zijn er twee categorieën waar er ruimte is voor meer instellingen dan in de huidige periode:

- Festivals in de podiumkunsten (*maximaal 7 instellingen*)
- Jeugdpodiumkunsten ^[8] (*maximaal 15 instellingen*)

Afweging tussen instellingen

Als er meer aanvragende instellingen zijn dan beschikbare plekken in de subsidieregeling, dan moet de raad tussen deze instellingen kiezen. Het kan dan ook gebeuren dat de raad moet kiezen tussen instellingen die op grond van de subsidieaanvraag an sich een positieve beoordeling krijgen. Bij te veel positief beoordeelde aanvragen betreft de raad ook andere aspecten bij de afweging, waardoor zulke aanvragers uiteindelijk toch een negatief advies kunnen krijgen. Bij deze categorieën instellingen zal de raad geen ‘nee, tenzij’-adviezen geven: aanvragers moeten minimaal een ‘ja, mits’-advies krijgen voor een positief advies.

Voor deze afweging zal de raad (voor zover relevant) de volgende aspecten in de beoordeling betrekken:

- a. Pluriformiteit van (sub)sectoren en disciplines: de raad streeft ernaar dat de kernactiviteiten van instellingen binnen één categorie bijdragen aan een breed (inter)disciplinair spectrum. Voor de ensembles en koren bijvoorbeeld geldt dat muziek uit verschillende genres en tijdvakken en in verschillende bezettingen wordt vertegenwoordigd. Voor de jeugdpodiumkunsten en de podiumkunstfestivals geldt dat de verschillende podiumkunstendisciplines zijn vertegenwoordigd. Bij de advisering over de aanvragen van ontwikkelinstellingen streeft de raad naar een grote pluriformiteit van disciplines en genres in de podiumkunsten-, beeldende kunst-, film-, letteren- en ontwerpsector. Daarbij heeft de raad niet bij voorbaat een voorkeur voor instellingen met een brede interdisciplinaire benadering, voor instellingen die zich richten op één of meer disciplines of op een specifiek genre binnen een discipline.
- b. Nadruk op nieuwe disciplines en genres. De raad heeft in ‘Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur’ gepleit voor een verbreding van de canon en vindt in het verlengde daarvan dat in de Basisinfrastructuur ook meer kunstvormen en genres vertegenwoordigd moeten zijn. Ook de minister schrijft in haar uitgangspuntennota dat ‘verbreding en vernieuwing geen luxe [zijn], maar een noodzaak om het cultuuraanbod bij de tijd en aantrekkelijk voor de gehele bevolking te houden’.^[9] Vanuit dat perspectief zal de raad in zijn keuze extra letten op instellingen die aanbod creëren en presenteren dat op dit moment niet of nauwelijks in de BIS vertegenwoordigd is. Te denken valt aan urban culture, mode, e-cultuur of creatieve technologie.
- c. Geografische spreiding: de raad streeft ernaar dat de positief beoordeelde instellingen binnen één categorie over het land zijn gespreid. Daarbij weegt de raad ook mee welke BIS-aanvragen uit andere categorieën instellingen binnen een gebied een positief advies krijgen. Op grond van deze aanvullende aspecten streeft de raad ernaar dat er een brede, geografisch gespreide waaier aan instellingen in de Basisinfrastructuur vertegenwoordigd is die het rijksgesubsidieerde bestel een vernieuwende impuls kan geven.

8

Deze categorie is verbreed ten opzichte van de huidige BIS. Voor de komende periode is zij niet alleen opengesteld voor jeugdtheatergezelschappen, maar ook voor andere podiumkunstinstellingen die zich richten op aanbod voor de jeugd.

9

Ministerie van OCW, [Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024](#), p. 7.

Er zijn ook categorieën instellingen waarvoor het subsidiebedrag per instelling niet is vastgelegd. In dat geval zal de raad, op basis van de kaders van de subsidieregeling en de beoordelingscriteria, de minister adviseren over de hoogte van het subsidiebedrag. Het bedrag dat de raad adviseert kan nooit hoger zijn dan het bedrag dat de instelling heeft aangevraagd.

6. Bronnen

De raad zal zich bij de voorbereiding van subsidieadviezen in het kader van de BIS 2021-2024 baseren op informatie die te vinden is in:

Subsidieaanvraag 2021-2024, bestaande uit:

- Instellingsgegevens
- Gewenste subsidie
- Balans (realisatie 2017 en 2018)
- Baten (realisatie 2017 en 2018 en begroting 2021 en 2024)
- Lasten en resultaat (realisatie 2017 en 2018 en begroting 2021 en 2024)
- Prestatieoverzicht (realisatie 2017 en 2018 en begroting 2021 en 2024)
- Activiteitenplan 2021-2024
- Specifieke subsidievoorwaarden
- Toelichting op begroting
- Statuten zoals deze laatstelijk zijn gewijzigd
- Document waaruit de financiële positie van de aanvrager blijkt
- In geval van aanvraag regionale musea: ondertekende voordracht door provincie
- Verklaring en verzending

Jaarverantwoording (bestuursverslag en prestatiegegevens/
exploitatierkening) 2017

Jaarverantwoording (bestuursverslag en prestatiegegevens/
exploitatierkening) 2018

De raad betreft bij zijn advies ook de volgende documenten:

- Jaarverantwoording (bestuursverslag en prestatiegegevens/
exploitatierkening) 2019
- Analyse financiële gezondheid die door een gespecialiseerd bureau wordt uitgevoerd
- Activiteitenbezoekformulieren van Raad voor Cultuur (niet voor nieuwe aanvragers)
- Verslag monitoringsgesprek van Raad voor Cultuur met de instelling (niet voor nieuwe aanvragers)
- Website van de aanvragende instelling
- Reflectie van de stedelijke cultuurregio's op de BIS-aanvragers in de eigen regio

Bij nieuwe aanvragers (indien aanwezig):

Documenten van het rijkscultuurfonds dat de aanvrager op dit moment subsidieert. Voordat een fonds de inhoud van een dossier met de raad deelt, zal het hiervoor eerst toestemming vragen aan de desbetreffende instelling.

De Raad voor Cultuur is het wettelijke adviesorgaan van de regering en het parlement op het terrein van kunst, cultuur en media. De raad is onafhankelijk en adviseert, gevraagd en ongevraagd, over actuele beleidskwesties en subsidieaanvragen.

Beoordelingskader

Basisinfrastructuur 2021 – 2024

Deze publicatie is een uitgave van de Raad voor Cultuur

Leden

Marijke van Hees (voorzitter), Brigitte Bloksma,
Lennart Booi, Özkan Gölpinar, Erwin van Lambaart,
Thomas Steffens, Liesbet van Zoonen.
Jakob van der Waarden (directeur)

Raad voor Cultuur

Prins Willem Alexanderhof 20, 2595 BE Den Haag
070 – 3106686, info@cultuur.nl, www.cultuur.nl

Het is toegestaan (delen van) de inhoud van deze publicatie te citeren of te verspreiden, mits daarbij de Raad voor Cultuur en deze publicatie als bronnen worden vermeld. Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Den Haag, 11 november 2019